

WEDERZIJD'S VERTROUWEN

Coalitieakkoord 2022-2026

Inhoud

Wederzijds vertrouwen	05
Samenwerking met de raad	07
Leefbaar Berkelland	09
Wijk- en kerngericht werken	09
Klimaatbestendige leefomgeving	10
Mobiliteit	11
Van afval naar grondstof	11
Een passende woning	12
Vitaal platteland	15
Agrarische sector	15
Natuur & landschap	16
Toerisme en recreatie	16
Nieuwe energie	19
Duurzame energieopwekking	19
Besparing en innovatie	20
Een toekomstbestendig Sociaal Domein	23
Gelijke kansen en toegankelijkheid	23

Werken vanuit de bedoeling bij de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet	24
Gerichte armoedebestrijding	25
Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid	26
Sport & Cultuur	28
Werken en Leren	31
Onderwijs	31
Samenwerken met bedrijfsleven	32
Ontwikkeling van bedrijventerreinen	32
Actieve deelname aan de arbeidsmarkt voor iedereen die dat kan (Participatiewet)	33
Promotie van Berkelland	33
Veiligheid	34
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	36
Financiën	36
Dienstverlening	38
Bedrijfsvoering en organisatie	38
Bijlage 1: Portefeuilleverdeling college	39
Bijlage 2: Scenario's financiële positie	40

Wederzijds vertrouwen

Berkelland is de mooiste gemeente van Nederland! Er wonen zo'n 44.000 mensen, en we hebben de wens om te groeien. Iedereen kan hier wonen en werken, zich ontwikkelen, ondernemen en een toekomst opbouwen. We zien om naar onze naasten, naar kwetsbare inwoners en nieuwkomers. We bieden elkaar kansen, koesteren tradities en maken samen plezier. Zo is het nu en zo moet het in de toekomst ook zijn. Deze coalitie van CDA, D66, VVD en PvdA gelooft in de veerkrachtige inwoners in onze vitale plattelandsgemeente.

De komende raadsperiode werken we aan vertrouwen en contact. Vertrouwen tussen inwoners en gemeente, tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Dat vraagt van het college om verbindend te besturen, over alle partijen heen. We gaan de wijken in en nodigen inwoners als gesprekspartner aan tafel uit. Als we er na inspraak niet uitkomen, dan zullen we heldere politieke keuzes maken die we op een respectvolle manier delen met de samenleving. We beseffen dat dit soms ook een moeilijke boodschap kan zijn. Zo willen we als college en raad samen de kloof tussen inwoner en gemeente overbruggen.

Actuele vraagstukken zoals klimaatverandering, de energietransitie en het op peil houden van de zorg stellen de veerkracht van inwoners, ondernemers en organisaties in Berkelland op de proef. Om onze toekomst zeker te stellen, moeten we onze manier van leven en werken op allerlei terreinen ingrijpend veranderen. De gemeente Berkelland heeft een goede financiële reserve. Daarom kunnen we investeren, ondersteunen en faciliteren. Dit is het coalitieakkoord van CDA, D66, PvdA en VVD voor 2022-2026. Met 17 van de 27 zetels in de gemeenteraad vertegenwoordigen wij een ruime meerderheid van de Berkellandse kiezers. Bovendien vertegenwoordigt deze coalitie de diversiteit aan politieke

opvattingen in de hele raad en de gemeente. Met ons programma willen we recht doen aan die diversiteit.

We blijven investeren! Van het investeringsbudget uit de vorige periode is nog een derde te besteden. Veel van dit geld is al opgenomen in de meerjarenplanning. We gaan op de meeste punten door met dat onderhanden werk. We willen daarbij de ambtelijke realisatiekracht snel versterken, want daarmee hebben we echt een groot knelpunt dat niet zomaar is opgelost. Aan het investeringsprogramma geven we een ombuiging en een bescheiden plus door onze financiële reserves verder in te zetten, uiteraard met behoud van een sluitende meerjarenbegroting. Naar verwachting blijft het lastig om te anticiperen op maatregelen vanuit de Rijksoverheid, bijvoorbeeld als het gaat om de jeugdzorg of om de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds.

Wij hebben zin om samen met u de komende jaren voor ons mooie Berkelland aan de slag te gaan, in wederzijds vertrouwen!

Borculo, 15 juni 2022

Namens CDA Berkelland, Theo Helmers

Namens D66 Berkelland, Han Boer

Namens VVD Berkelland, Marcellino Kropman

Namens PvdA Berkelland, Betsy Wormgoor

Samenwerking met de raad

Dit akkoord bevat plannen die niet in beton zijn gegoten. De raad is het hoogste orgaan binnen het gemeentebestuur en dit leven we na in de praktijk. Wij willen dat de raad tot zijn recht komt: de raad beslist en het college voert de besluiten van de gemeenteraad uit. Wederzijds vertrouwen is ons uitgangspunt, naar de raad, de samenleving en de gemeentelijke organisatie. We gaan in gesprek met alle drie geledingen, met uitgestoken hand en een luisterend oor.

Aan de hand van dit coalitieakkoord gaan we straks met de raad in gesprek als beleids-thema's op de agenda komen. Dit is om de raad ruimte te geven. Het eerste moment om integraal over dit coalitieakkoord en de beleidsmatige uitwerking te spreken is bij de behandeling van de begroting dit najaar, waarin de budgettaire gevolgen worden verwerkt.

Al direct na de verkiezingen was er nieuw elan voelbaar in het duidingsdebat, de unaniem ingeslagen weg in de informatie en in de bijpraatsessies tijdens de formatie. De opbrengst van de eerste besprekingen van een raadsagenda zijn meegenomen. Dit zijn onderwerpen die in het inwerkweekend van de raad aan de orde kwamen: wonen, energietransitie, zorg,

bestuurlijke vernieuwing en afval. We willen allemaal weg van het coalitie-oppositiedenken. Als nieuwe coalitie vertrouwen wij erop dat de samenwerking met alle partijen in de raad de democratie vleugels geeft.

Het college toetst zijn opvattingen aan de coalitie- en de oppositiepartijen. Het college gaat dus in gesprek met de raad, het luistert en deelt zijn dilemma's waar nodig in sessies voorafgaand aan raadsvoorstellen (thema-avond, informele bijeenkomsten).

In raadsvoorstellen zelf biedt het college straks scenario's en keuzemogelijkheden als dat kan, waarbij het college de optie van zijn voorkeur deelt en die beargumenteert. Daarna is het aan de raad om te beslissen. Zo kan de raad samen met het college besluiten over de beste uitvoering van beleid, met uiteraard een sluitende meerjarenbegroting als randvoorwaarde.

Over twee jaar evalueren we met het college of we ver genoeg zijn met het waarmaken van de ambities van ons programma. We delen deze evaluatie met de raad.

Leefbaar Berkelland

Omgevingswet

De verwachte invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 heeft consequenties voor onze gemeente en gemeentelijke organisatie. We zien het als kans om onze processen, informatisering/ automatisering, de manier van werken en uiteindelijk onze dienstverlening naar onze inwoners te verbeteren. Onze inwoners merken dat: onze basishouding is 'ja, mits'. De vast te stellen omgevingsvisie heeft een sturende werking op alle ontwikkelingen binnen het fysieke domein in de gemeente. De afgelopen jaren heeft een raadswerkgroep de aanzet gemaakt voor de omgevingsvisie. De omgevingsvisie biedt houvast en uitgangspunten voor het op te stellen omgevingsplan. Eén gemeentedeekkend omgevingsplan vervangt uiterlijk 2029 alle gemeentelijke bestemmingsplannen, verordeningen en beleidskaders op de fysieke leefomgeving en brengt deze samen. In het omgevingsplan nemen we op waar we ruimte geven aan initiatieven, waar we meer of juist minder regels en kaders willen stellen.

Wat willen we bereiken?

We zijn klaar voor de invoering van de Omgevingswet. We zorgen dat de inwoners dat merken via een 'ja, mits'-houding.

Hoe willen we dat bereiken?

- Met de samenleving doorloopt de gemeente opnieuw een gedegen participatietraject, waarna de input van inwoners verwerkt wordt.
- We laten het vervolg van de omgevingsvisie graag aan de raadswerkgroep.
- We vragen de werkgroep op basis van de geschetste scenario's een voorkeursvariant voor te leggen aan de raad.
- Medio 2023 stelt de gemeenteraad de omgevingsvisie Berkelland vast met daarin integrale en richtinggevende keuzes.
- We stellen deze periode een transitieplan voor om uiterlijk 2029 één gemeentedeekkend omgevingsplan te hebben. In de raadswerkgroep Omgevingswet worden de stappen en keuzes voorbereid en wordt geborgd dat de uitwerking aansluit bij de keuzes en richting uit de omgevingsvisie.

Wijk- en kerngericht werken

Het wijk- en kerngericht werken is een vaste werkwijze geworden binnen onze gemeente waarbij er veel aandacht uitgaat naar onze samenleving. We kijken in wijken en kernen verder dan één domein. We proberen zo veel mogelijk in te spelen op de behoefte, kennis en het eigen kunnen van onze samenleving in de diverse kernen en wijken. Ervaring leert ons dat we hierdoor geen geld of tijd besparen. Sterker nog: deze werkwijze kost tijd en geld, maar doorgaans levert het resultaat van het gelopen proces daarna wel meer draagvlak op in de samenleving.

We gaan door met het 'Naoverfonds Berkelland' om initiatieven uit de samenleving te stimuleren. Hiervoor stellen we geld beschikbaar. Ook voor processen en projecten in wijken en kernen die worden voorgedragen vanuit de samenleving maken we ruimte.

Wat willen we bereiken?

Draagvlak en betrokkenheid van de samenleving bij onderwerpen die ons samen aangaan.

Hoe willen we dat bereiken?

- We gaan door met het Naoverfonds.
- We kiezen voor integrale oplossingen in wijken en kernen.

Klimaatbestendige leefomgeving

Het is fijn leven in onze gemeente en dat willen we zo houden. Een schone, groene, duurzame, toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, vergroot de aantrekkelijkheid van Berkelland voor onze inwoners, maar ook voor nieuwkomers en toeristen. We moeten onze leefomgeving bestendig maken tegen de klimaatverandering, zowel de kernen als het buitengebied. We hebben en krijgen steeds meer te maken met hevige regenval, droogteperioden en hoge temperaturen. Dit zorgt ervoor dat de kwaliteit van ons groen onder druk staat, bijvoorbeeld door bomensterfte door droogte. Daarnaast werken we bij de inrichting van onze riolen en waterafvoer klimaatadaptief, waarbij er veel aandacht is voor waterinfiltratie/scheiding van riool- en hemelwaterafvoer en mogelijke knelpunten van wateroverlast. Gebieden die gevoelig zijn voor droogte en hitteoverlast verdienen onze aandacht. Bij particuliere ontwikkelingen moet er voldoende aandacht zijn voor klimaatadaptatie en duurzaamheid. Aandachtspunten hierbij zijn voldoende groen, circulariteit en de verwerking van hemelwater. We zetten samen met het waterschap en partners de overeenkomst Aanpak Droogte Achterhoek vol door.

Wat willen we bereiken?

Een op het veranderende klimaat ingerichte groene leefomgeving die verdroging en vermatting kan opvangen.

Hoe willen we dat bereiken?

- Aandacht en middelen besteden aan het efficiënt en doelgericht klimaatbestendig en biodivers maken van het (openbaar) groen.
- In het nieuwe watertakenplan blijven inzetten op een klimaatadaptieve wijze van inrichting van ons riool en waterstelsel.
- In de kernen zetten we ons in op het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte.
- We stimuleren inwoners om hun tuinen te vergroenen.
- In het buitengebied gaan we samen met het Waterschap verder met de droogte en klimaatmaatregelen voor zowel de korte als lange termijn.

Mobiliteit

De Berkellandse wegen- en padenstructuur is niet alleen mooi, zij moet ook veilig zijn. De laatste jaren zijn de wegen op peil gehouden met incidentele middelen. Dat is niet langer verantwoord. We maken een plus in het wegenbeheer om op het afgesproken kwaliteitsniveau te blijven, ten bedrage van ca. 500.000 euro per jaar. Bij meevallers in de gemeentelijke begroting, wordt het bedrag verhoogd naar ca. 800.000 euro per jaar. We maken een omslag naar een vorm van beheer waarbij de keuze voor een investering of onderhoud altijd gebaseerd is op een goede afweging tussen kosten (langjarig bezien), prestaties (o.a. gebruik en aanzien van de weg) en risico's (o.a. hoe lang kan weg nog veilig gebruikt worden). De komende jaren richten we ons niet alleen op onderhoud, maar ook op rehabilitatie van wegen, fietsverbindingen en paden. Mocht blijken dat incidenteel ergens sprake is van achterstand in het onderhoud, dan kan zo nodig een eenmalig budget worden aangewend. We kijken altijd of we 'werk met werk kunnen maken'. We hebben aandacht voor de positie van de oude en nieuwe N18 in Eibergen, met oog voor het onderliggende wegennet. Veranderend weggebruik, bijvoorbeeld veroorzaakt door groter wordende landbouwvoertuigen en elektrische fietsen, vraagt om aandacht voor verkeersveiligheid. We richten ons op goede doorstroming zodat we snel van A naar B komen. Regulier openbaar vervoer vinden we ook daarom onmisbaar voor onze inwoners. We zetten ons in voor het behoud van verbindingen in het openbaar vervoer en voor verbetering van het openbaar vervoer. Hierbij is ook aandacht voor ZOOV en de buurtbus. Wat ons betreft komt er geen 'Noordtak' van de Betuwelijn door ons mooie landschap.

Wat willen we bereiken?

Veilige en goed onderhouden wegen en paden voor inwoners, ondernemers en bezoekers van onze gemeente. We handhaven het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag'.

Hoe willen we dat bereiken?

- We verhogen het structureel onderhoudsbudget voor adequaat onderhoud.
- We dragen meer projecten voor op de jaarlijkse investeringslijst voor.

Van afval naar grondstof

Vanuit de landelijke doelstelling 'Van afval naar grondstof' (VANG) richten we ons op het verbeteren van de kwaliteit van afvalstromen. Uiteindelijk streven we ernaar om zoveel mogelijk kwalitatieve reststoffen als grondstof te hergebruiken zodat er niets of maar een heel klein deel restafval overblijft. Onze doelstelling is om minder dan 100 kilo huishoudelijk restafval per inwoner in te zamelen. We zitten nu nog een eind van de doelstelling van minder dan 100 kilo restafval per inwoner vandaan (in 2021 168 kilo per inwoner). We gaan op zoek naar een methode die deze doelstelling gaat realiseren. Er zijn meer wegen die ons naar deze doelstelling kunnen leiden waarmee ook verschillende kostenplaatjes gemoeid zijn. We onderzoeken of zelf ophalen op een duurzame en economisch verantwoorde wijze uitvoerbaar is.

Wat willen we bereiken?

Minder dan 100 kilo huishoudelijk restafval per inwoner inzamelen waarvan zoveel mogelijk grondstoffen van goede kwaliteit.

Hoe willen we dat bereiken?

- Verschillende opties van afvalinzameling en het stimuleren van grondstof en afvalscheiding tegen elkaar afwegen. De raad kiest een methodiek die én een optimale kwaliteit/hoeveelheid grondstof en een goede kostprijs oplevert.

Een passende woning

Het is fijn wonen in Berkelland. Onze inwoners zijn gelukkig en beoordelen de leefbaarheid met een 8,2! Wij willen dat onze inwoners zich veilig en prettig blijven voelen. De krimp valt weg achter de horizon. Het is steeds moeilijker om in Berkelland een woning te vinden. De al ingezette impuls op nieuwbouw zetten we door, in alle kernen, groot en klein. We gaan voor een jaarlijks constante en gemiddelde toevoeging, en blijven actief plannen. Dat is beter voor de woningmarkt, geeft bouwers duidelijkheid en is behapbaar voor onze organisatie. Het toevoegen van woningen doen we waar dat logisch is én snel kan. Dit betekent dat we naast inbreiding en transformatie ook gaan kijken naar grotere locaties zoals transformatielocatie de Rapenburg in Neede en uitbreidingslocaties.

Zoals door de raad aangenomen met motie M-21-27, bouwen we voor de lokale behoefte, voor onze kinderen. Om dat mogelijk te maken, gebruiken we de instrumenten die we daarvoor mogen inzetten, zoals een huisvestingsverordening. Starters, jonge gezinnen en senioren blijven onze prioriteit. Nieuwbouwwoningen moeten goed en betaalbaar zijn. Om aan te sluiten bij de grote behoefte aan betaalbare woningen, streven we ernaar dat ten minste twee derde van de nieuwe woningen betaalbare woningen zijn (tot de NHG-grens en middenhuur). Hiervan is minimaal de helft bereikbaar voor huishoudens met een laag inkomen (de 'sociale doelgroep'). Dit wordt meerjarig gemiddeld berekend en gevolgd. Hiermee volgen we de nieuwe rijksregels. We bouwen ook om doorstroming aan te jagen. Iedereen die verhuist binnen Berkelland, laat ook weer een woning achter. CPO blijven we ruim baan geven als waardevolle toevoeging tot de verschillende bouwmethoden.

Om de bouw te versnellen, kijken we naar onze processen, naar nieuwe vormen van samenwerking met de markt en woningcorporatie, en naar de mogelijkheid van een regionale flexpool van ambtenaren. De invoering van de Omgevingswet zien we als kans. De

gemeente ondersteunt initiatieven. Om kwaliteit te kunnen blijven bieden, vragen we leges voor nieuwe initiatieven. Woningbouw is een prioriteit, daar hoort ook ambtelijke slagkracht bij. Er komt een evaluatie van de pilot welstandsvrij bouwen. Daarna werken we toe naar zoveel mogelijk welstandsvrij bouwen.

We streven naar een inclusief woonbeleid. We willen voldoende woningen voor aandachtsgroepen. Dit zijn bijvoorbeeld ouderen met dementie, statushouders, vluchtelingen, arbeidsmigranten en bewoners van verschillende vormen van beschermd wonen. Deze inwoners zijn onderdeel van onze maatschappij. Daarom kiezen we voor woon- en zorgplekken in onze kernen en centra. Alleen als bewoners een prikkelarme omgeving nodig hebben, zijn er mogelijkheden om wonen met zorginitiatieven in het buitengebied te realiseren. In alle gevallen werken we vanuit een lokale behoefte met oog voor regionale vraagstukken. We stellen een woonzorgvisie op. Wij willen dat arbeidsmigranten en seizoensarbeiders uit andere EU-landen goed gehuisvest worden door of namens hun werkgevers. De gemeente moet hiervoor kaders stellen en daarop handhaven.

Wonen is breder dan woningbouw. Ondanks dat we in Berkelland hoog scoren, is er nog veel te doen. We gaan verder met het aanmoedigen en aanjagen van verduurzaming en klimaatadaptatie van de bestaande woningen en leefomgeving. Dit draagt bij aan het tegengaan van energiearmoede. We werken creatief en flexibel samen met woningaanbieders aan (tijdelijke) huisvesting in bijvoorbeeld lege panden. Levensloopgeschikte woningen zijn nodig voor het vergrijzende deel van de inwoners. Met ProWonen en de huurdersorganisaties maken we prestatieafspraken over onder andere woningverbetering en nieuwbouw, ook in het middensegment. Er is meer mogelijk nu de armslag voor woningcorporaties door de afschaffing van de verhuurderheffing enorm is verbeterd. Samen met ProWonen gaan we door met de wijkaanpak Neede Noord Oost.

Wat willen we bereiken?

Een goede en passende woning voor onze inwoners en woningzoekenden. Een stabiele ontwikkeling van nieuwbouwwoningen die voldoet aan de vraag. Onze basishouding bij nieuwe initiatieven is 'ja-mits' en we versnellen bouwprocessen. De bestaande woningvoorraad wordt verduurzaamd om energie te besparen en bij te dragen aan het tegengaan van energiearmoede.

Hoe willen we dat bereiken?

- We blijven lobbyen bij andere overheden voor nieuwbouw.
- We onderzoeken een regionale flexpool van ambtenaren voor extra capaciteit voor nieuwbouwplannen.
- We experimenteren met nieuwe vormen van samenwerking met de markt en woningcorporatie.
- We heroverwegen de kwalitatieve criteria voor woningbouw.
- We onderzoeken mogelijkheden om te sturen op woningtoewijzing en betaalbaarheid, zoals een regionale huisvestingsverordening.
- We rekenen leges voor medewerking aan nieuwe initiatieven.
- We evalueren de pilot 'Welstandsvrij bouwen' en werken naar aanleiding van de uitkomst toe naar zoveel mogelijk welstandsvrij bouwen.
- We stellen een woonzorgvisie op en nieuw woonbeleid na het aflopen van de huidige woonvisie in 2025.
- We maken prestatieafspraken met ProWonen en de huurdersverenigingen.

Vitaal platteland

Op het platteland komen steeds meer grote opgaven samen die allemaal ruimte vragen. Denk hierbij aan klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en de versterking van het landschap, recreatie en toerisme, landbouwtransitie en de daarmee gepaarde transformatie van stallen en erven. Het is een uitdaging al deze opgaven op een goede manier samen te brengen op het platteland en daarmee ons platteland vitaal te houden.

Agrarische sector

De agrarische sector is een belangrijke pijler in ons buitengebied. De sector wordt de komende jaren voor grote uitdagingen gesteld, onder meer door de stikstofproblematiek. We willen agrariërs de ruimte geven te innoveren en te ontwikkelen richting een meer duurzame vorm van landbouw, zoals kringlooplandbouw. We hebben aandacht voor hun verdienmodel en willen het agrariërs als gemeente zeker niet moeilijker maken. We komen niet aan opgebouwde rechten van onze agrariërs. Tegelijkertijd zorgen de vele stoppers in Berkelland voor nieuwe ruimtelijke uitdagingen door onder meer de vrijkomende agrarische bebouwing. We zorgen voor consistentie van beleid door de kansen van vrijkomende agrarische bebouwing (rood voor rood, woningsplitsingen etc.) en vrijwillige kavelruil mogelijk te blijven maken. Het inzetten van vrijgekomen agrarische bebouwing voor andere economische activiteiten behoort, binnen de huidige bebouwing, tot de mogelijkheden. We pleiten ervoor dat eventuele vrijgekomen stikstofrechten door bedrijfsbeëindigingen ten goede komen aan lokale projecten.

We stellen ons de vraag of de in 2018 met de raad afgesproken geuranalyse nog uitgevoerd moet worden. Als overheidsregelingen dit vragen dan zorgen we, waar mogelijk, voor passend flankerend maatwerk vanuit de gemeente. We lobbyen bij andere overheden via onze samenwerkingsverbanden zoals de P10, de VNG en de 8RHK Ambassadeurs voor de sector en ons buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Ruimte voor ontwikkeling naar duurzame landbouw.
- Ruimte voor herontwikkeling van het (agrarisch) erf.

Hoe willen we dat bereiken?

- We brengen in beeld hoe we agrariërs kunnen ondersteunen bij innovatie. We haken daarnaast zoveel mogelijk aan bij de mogelijkheden die het Rijk gaat bieden met bijvoorbeeld het Nationaal Programma Landelijk Gebied. We stimuleren de verbinding tussen agrariërs en inwoners, bij voorbeeld door het ondersteunen van korte voedselketens.
- We stimuleren de herontwikkeling van vrijkomende agrarische bebouwing. Onder andere door voor deze erven voldoende ruimte te bieden voor functieverandering, zodat de erven toekomstbestendig worden ingericht en ondermijning geen kans krijgt. Waar herontwikkeling van vrijkomende agrarische bebouwing geen optie is, bieden we ondersteuning voor de sloop. Ook de verwijdering van asbestdaken blijven we stimuleren.

Natuur en Landschap

Berkelland heeft een prachtig coulisselandschap dat een fijne leefomgeving biedt voor onze inwoners en een visitekaartje is voor bezoekers. Tegelijkertijd zien we dat de natuur, het landschap en de biodiversiteit van verschillende kanten sterk onder druk staan. We doen al veel mooie dingen samen met inwoners en organisaties om dit te verbeteren, en gaan hiermee door.

We gaan het bermbeheer buitengebied op een nieuwe leest schoeien. De bermpalen worden overbodig zodra het RVO, zoals afgesproken, gebruik gaat maken van de gedigitaliseerde kadastrale grenzen. De gemeente kiest nadrukkelijker dan voorheen voor het overlegmodel over de concrete invulling van akkerrandbeheer en eventuele (natuurlijke) afrastering.

Wij kijken op een andere manier naar het verwijderen van landschapselementen en handhaven daar stevig op. Op erven en in tuinen staat het kappen van bomen vrij, met uitzondering van de bomen op de bomenlijsten. In het buitengebied is ons uitgangspunt een werkbare situatie voor agrariërs met behoud van natuur en landschap, vanuit een te ontwikkelen landschapvisie. We moedigen nieuwe aanplant van bomen aan.

Wat willen we bereiken?

Behoud en versterking van ons coulisselandschap en verhoging van de biodiversiteit.

Hoe willen we dat bereiken?

Bewustwording vergroten, door advies en subsidies voor aanleg, behoud en herstel van coulisselandschap te stimuleren. Ook gaan we in gesprek met gebruikers en beheerders van het landschap en handhaven we wanneer dat nodig is. Ook gaan we aan de slag met de uitvoering van het biodiversiteitsplan.

Toerisme en recreatie

Toeristen en recreanten weten de Achterhoek, en daarmee ook Berkelland, steeds vaker te vinden. We willen het toeristisch-recreatieve aanbod in Berkelland, als onderdeel van het merk Achterhoek, verder versterken en onder de aandacht blijven brengen van potentiële bezoekers. Hierdoor blijft de toeristische sector niet alleen bijdragen aan de lokale en regionale economie, maar bovenal aan de leefbaarheid van zowel de kernen als het buitengebied. Doorontwikkeling van de sector moet wel passen bij de samenleving en omgeving van Berkelland. We werken samen in de Euregio over dit onderwerp en bredere thema's (werkgelegenheid, EU steun).

Van klompen- en kerkenpaden wordt veel gebruikgemaakt en ze worden gevonden en gewaardeerd door toeristen. We zetten in op voortzetting van de ondersteuning aan klompenpaden.

Wat willen we bereiken?

Versterking van toeristisch-recreatieve aanbod.

Hoe willen we dat bereiken?

We versterken het toeristisch-recreatieve aanbod en blijven Berkelland onder aandacht brengen van potentiële bezoekers volgens de uitvoeringsagenda 'Beleef het in Berkelland 2021-2024'.

Nieuwe energie

Elk jaar wordt het belang van een energietransitie naar gebruik van schone en duurzame bronnen duidelijker. We willen af van fossiele brandstoffen. Dit vinden we belangrijk om klimaatverandering tegen te gaan, vanwege de maatschappelijke en geopolitieke effecten van olie- en gaswinning én met het oog op mogelijke lagere lasten voor inwoners en bedrijven. We gaan voor een 100% energieneutraal Berkelland, uiterlijk in 2050. Als tussenstap streven we ernaar om in 2030 20% minder aardgas te verbruiken. Er moeten hiervoor nog veel stappen gezet worden onder meer in de verduurzaming van de woningvoorraad en bij bedrijven. Dit willen we als gemeente graag samen doen met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en Achterhoekse partners.

Duurzame energieopwekking

Het is onvermijdelijk om methoden van duurzame energieopwekking toe te passen in Berkelland. Dit doen we met aandacht voor het landschap en participatie van inwoners. Draagvlak is een belangrijk criterium. Dat betekent overigens niet dat er sprake moet zijn van 100% instemming. We zetten hierbij vooral in op zon op dak en op terreinen die dubbel gebruikt zouden kunnen worden, denk daarbij aan parkeerterreinen. Er wordt, zoals besloten door de raad, maximaal 140 ha landbouwgrond ingezet voor zonneparken. Onze voorkeur heeft de zonneparken zoveel mogelijk te spreiden over de gemeente. We vinden dat ook de andere Achterhoekse gemeenten extra stappen moeten zetten in duurzame energieopwekking om zo aan de afspraken van de RES tegemoet te komen.

Wat willen we bereiken?

Groei in duurzame energieopwekking, bij voorkeur zonnepanelen op daken

Hoe willen we dat bereiken?

- Er komen geen nieuwe zonneparken op landbouwgrond meer bij. We blijven zon op dak stimuleren. We zien dit als de beste optie voor grootschalige energieopwekking. De gezondheid van onze inwoners en onze leefomgeving zijn voor ons belangrijk. Windmolens willen we alleen als er duidelijke normen worden gehanteerd, zoals ruime afstand tot woningen en behoud van natuur- en landschappelijke waarden. Als gemeente nemen we de regie op windmolenprojecten (bijv. via een maatschappelijke tender), zodat inwoners ook actief kunnen participeren in een mogelijk windmolenproject.
- De afspraken in de RES Achterhoek zijn voor ons het kader waar we ons aan conformeren, qua opwek en zoekgebieden. Vervolgens gaan we dit met de raad verder invullen.

Besparing en innovatie

Er zal nog veel moeten gebeuren om in 2030 20% minder aardgas te verbruiken. De huidige woningvoorraad en onze bedrijven moeten verduurzamen en aardgasvrij worden gemaakt. Het verminderen van het energieverbruik is een belangrijke eerste stap. We zijn hierin afhankelijk van de eigen keuzes van huiseigenaren en onze bedrijven. We hebben in Berkelland last van de netcongestie. Zon op dak, elektrisch rijden (meer laadpalen bij huis), meer stroomgebruik voor warmtepompen en bedrijfsuitbreiding: ons elektriciteitsnet kan deze nieuwe ontwikkelingen niet altijd aan, ondanks alle investeringen van netbeheerders. We zien dat er veel innovatie nodig is in de energietransitie. We zoeken de mogelijkheden op die de huidige wetgeving biedt. Bijvoorbeeld om industrie-terreinen van het net af te koppelen, zodat bedrijven onderling stroom kunnen uitwisselen. De gemeente kan dit soort initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld met ambtelijke capaciteit. We werken samen met Liander aan slimme oplossingen voor netcongestie en lobbyen dat Berkelland een hoge prioriteit krijgt. Met onze eigen organisatie geven we het goede voorbeeld met de energietransitie. Met de stappen die wij doen willen wij inwoners en bedrijven inspireren.

Wat willen we bereiken?

- 20% minder aardgasverbruik bij woningen en bedrijven in 2030
- Ruimte voor innovatie in de energie-infrastructuur
- Gemeente als goede voorbeeld in de energietransitie

Hoe willen we dat bereiken?

- Huiseigenaren en bedrijven 1) maken we bewust van de urgentie, 2) informeren we over de mogelijkheden en 3) ondersteunen we bij het nemen van maatregelen. We zetten daarom in op voorlichtingscampagnes en coaches om inwoners te helpen om de juiste keuzes te maken. Daarnaast zetten we in op subsidies en duurzaamheidsleningen om wonen en leven betaalbaar te houden voor gezinnen en ondernemers. We werken toe naar meer wijkgerichte aanpakken voor energiebesparing. We maken een plan hoe wij buurtinitiatieven van inwoners en/of organisaties kunnen ondersteunen.
- Met de stijgende energieprijzen zien we steeds meer huishoudens die een energierekening moeilijk kunnen betalen. We hebben extra aandacht voor deze inwoners in onze gemeente die te maken hebben met energiearmoede. We stellen een plan van aanpak op om hen te helpen.
- We stimuleren innovatie in de energietransitie. Mogelijke oplossingen zijn energieopslag, en het slim koppelen van energievraag en -aanbod. Het mede mogelijk maken van innovatie in de energietransitie in onze gemeente is nodig voor een fijne leefomgeving en een goed vestigingsklimaat.
- We gaan verder met het verduurzamen van ons eigen vastgoed en we investeren in eigen opwek. We brengen onze eigen acties goed onder de aandacht.

Een toekomstbestendig Sociaal Domein

Ondersteuning bieden aan inwoners die dit nodig hebben én een financieel evenwicht bereiken in het sociaal domein: dat is waar we in Berkelland voor staan. We willen dat onze inwoners zo lang, zo vitaal en zo actief als mogelijk mee kunnen doen. We willen dat onze jongeren veilig en 'zo thuis mogelijk' kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. We gaan voor de effectiefst mogelijke hulp en ondersteuning en voor zo min mogelijk kosten. Onze doelstelling is om die kosten niet verder te laten stijgen. We zijn ons er wel van bewust dat we door de openeinderegelingen hier zelf beperkte invloed op hebben.

De huidige uitgangspunten in het sociaal domein blijven onverminderd van kracht: positieve gezondheid, normaliseren en de-medicaliseren en werken vanuit de bedoeling. Deze zijn leidend in de transformatie van het sociaal domein: in het anders denken en doen als het gaat om het bieden van hulp en ondersteuning.

In onze visie blijft centraal staan dat we hulp en ondersteuning bieden aan wie dat écht nodig heeft. Dit is leidend in de opgave om nu en in de toekomst betaalbaar te houden en de hulp en ondersteuning beschikbaar. Landelijk en lokaal is van belang dat er wordt ingezet op een gedrags- en cultuurverandering, waarin we als overheid minder overnemen van wat inwoners zelf kunnen en waarin we gaan normaliseren (en dus geen medische / professionele inzet leveren wanneer dit niet noodzakelijk is). Pas dan blijven hulp en ondersteuning ook in de toekomst betaalbaar en beschikbaar. Hierin is ook veranderde wetgeving noodzakelijk. Daarbij hanteren we de volgende speerpunten:

- Gelijke kansen en toegankelijkheid;
- Werken vanuit de bedoeling bij de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet;
- Een integrale benadering van gezondheid met samenwerking vanuit alle domeinen;
- Gerichte armoedebestrijding voor wie dat nodig heeft;
- Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid.

Gelijke kansen en toegankelijkheid

We zetten ons in voor een zelfredzame, vitale en inclusieve samenleving. Gelukkig zijn de meeste inwoners goed in staat zichzelf te redden. Tegelijkertijd zien we ook dat dit niet iedereen lukt. Een sociaal-economische achterstand heeft bijvoorbeeld direct effect op de gezondheid en ontwikkeling van inwoners. Dat zet hen op achterstand, terwijl we staan voor gelijke kansen voor iedereen.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers en voor opvang van vluchtelingen. Deze opgave is door de oorlog in Oekraïne vergroot. Ook voor mensen uit Oekraïne richten we ons op een kansrijke start en toegankelijke ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

We ondersteunen inwoners die dit nodig hebben en zorgen voor optimale afstemming tussen regelingen vanuit verschillende wetten. We stimuleren inwoners de regie over hun leven en gezondheid te houden of te herwinnen als dat nodig is. In plaats van voor iedere afwijking van het 'normale' een aparte (en veelal duurdere) oplossing te bedenken, willen we naar een inclusieve samenleving waarin dat niet nodig is. We gebruiken actief ervaringsdeskundigheid van inwoners.

Hoe willen we dat bereiken?

- We investeren in de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning.
- Bij het opstellen van de nieuwe Lokale inclusieagenda (LIA) geven we diversiteit meer aandacht.
- We versterken de formele en informele cliëntondersteuning en de inzet van cultuurverbinders.
- We zetten in op verminderen van laaggeletterdheid.

Werken vanuit de bedoeling bij de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet

We willen een zorg- en hulpverleningsstelsel waarin inwoners geholpen worden met kwalitatief goede en effectieve hulp, dat -ook op langere termijn- betaalbaar is. Daarbij staat de bedoeling centraal wat inwoners echt nodig hebben en niet de systeemwereld met regels en structuren. We realiseren ons dat onze directe invloed beperkt is, doordat we te maken hebben met landelijke wet- en regelgeving. Bovendien is het stelsel nog steeds in beweging. Dat maakt het lastig om een betrouwbaar meerjarenperspectief te schetsen.

We willen naar een aanpak waarin de samenleving, onze partners, het eigen netwerk én de individuele inwoners een gezamenlijke rol en gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben. Hulp en ondersteuning zijn hierin niet een doel, maar een middel voor inwoners die het (nog) niet lukt op eigen kracht volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Ondersteuning is nadrukkelijk gericht op versterking van de eigen kracht.

Regionaal zijn we bezig met een nieuw inkooptraject voor Wmo en Jeugd. De samenwerking met zorgaanbieders en een nieuw zorglandschap moeten worden bestendigd. Bij de implementatie van deze aanbesteding zetten we centraal hoe we zorgen dat het zorglandschap dekkend blijft en we onze transitiedoelen zo goed mogelijk bereiken. De nieuwe inkoop geeft een gewijzigde situatie waardoor we onze sturingsmaatregel 'actieve casusregie' (hoe we als gemeente zorg toewijzen en hier verder bij betrokken zijn) opnieuw gaan inrichten. Daarnaast investeren we nadrukkelijk in langdurige relaties en duurzaam partnerschap met zorgaanbieders. We zullen de komende jaren te maken hebben met kinderziekten van deze inkoop. Hier sturen we actief op bij. Er komt nieuwe landelijke wetgeving op het gebied van de Jeugdwet (jeugdbescherming, hervormingsagenda) aan. Dit betekent dat er voor de Jeugdwet een scherper kader komt waar we als gemeente voor verantwoordelijk zijn. Deze landelijke wetgeving is van grote invloed op het werk van het Voormekaarteam,

hoe we inkopen en welke zorg onder de Jeugdwet blijft vallen.

Daarnaast verwachten we nieuwe landelijke wetgeving voor het abonnementstarief (het tarief dat inwoners betalen voor Wmo-voorzieningen). Deze wetgeving over de huidige inkomensafhankelijke eigen bijdrage heeft gezorgd voor een grote toename van zorggebruik bij Hulp bij het Huishouden. Als gemeente moeten we een duidelijke visie ontwikkelen op de inzet van die ondersteuning, omdat die visie mede bepaalt op welke manier we sturen in de kosten in het sociaal domein.

Wat willen we bereiken?

Vanuit positieve gezondheid zetten we in op de eigen kracht van onze inwoners. We willen samen met de raad aan de inwoners duidelijk maken dat ondersteuning een voorziening waar je alleen gebruik van kan maken als je er zelf niet voor kan/kon zorgen. Dat is best een moeilijk verhaal, maar wel noodzakelijk voor een begrotingspost die inmiddels gegroeid is naar 13 miljoen euro per jaar. We willen een reële keuzemogelijkheid bieden tussen Persoonsgebonden Budget (PGB) en zorg in natura (ZIN) met eerlijke tarieven.

Hoe willen we dat bereiken?

- We blijven voortdurend op zoek naar wat werkt en wat niet. Nieuwe kansen pakken we op om onze sturingsmaatregelen te optimaliseren, waarbij de focus ligt op inhoudelijke verbeteringen die een positief effect hebben op de financiën.
- Aangaan van het maatschappelijke debat over de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en de grenzen van formele zorg.
- Aansluiting blijven vinden bij onze belangenvertegenwoordigers VNG en P10 met betrekking tot de financiële kaders en veranderende wetgeving.
- We stimuleren een dekkend zorglandschap en beschikbaarheid van zorg.
- Bij het vaststellen van de verordening en beleidsregels evalueren we de tarieven (inclusief PGB).
- Van de raad vragen we vertrouwen en tijd om de huidige aanpak te bestendigen. En leidende principes over de eigen verantwoordelijkheid van inwoners enerzijds en formele zorg anderzijds.
- We maken prestatieafspraken met ProWonen en de huurdersverenigingen.

Gerichte armoedebestrijding

In de afgelopen jaren is het thema armoede op verschillende manieren meer op de agenda komen te staan. Er is in toenemende mate een kloof ontstaan in de inkomenspositie van inwoners, bijvoorbeeld ten gevolge van toegenomen huizenprijzen, de coronacrisis en de gevolgen van inflatie, meer specifiek de sterk gestegen energieprijzen. Dit vraagt om een andere zienswijze, een herbeoordeling van bestaande subsidierelaties en het maken van toekomstbestendige keuzes.

Het voorzien in het wettelijk minimuminkomen en het hierop aanvullende gemeentelijk minimabeleid is een taak van de gemeente en wordt door partners, zoals werkleerbedrijf Fijnder en de Stadsbank, uitgevoerd. In sommige gevallen blijken ondersteunende regelingen onvoldoende passend bij de individuele situatie van de inwoners. Nog meer dan de afgelopen periode moeten nut, noodzaak en reden van de hulpvraag in ogenschouw worden genomen bij het verstrekken van bijstand. Het leveren van maatwerk, vanuit de bedoeling van de wet, is een werkmethode die binnen onze Voormekaarteam steeds meer gemeengoed wordt. Dit wordt versterkt door Samen aan het Stuur, waarbij de gemeente eerstelijnsorganisatie is geworden en er in de uitvoering een nauwere samenwerking bestaat tussen Voormekaar en Fijnder.

Op het gebied van schuldhulpverlening hebben we al de nodige stappen gezet. Vroegsignalering en de verbinding met onze vrijwillige en professionele hulpverleners staan stevig in de schoenen. Er blijft ruimte voor verbetering, van de intake schuldhulpverlening en onze invulling van het adviesrecht bij schuldenbewind, tot het bieden van nazorg. Op de praktische invulling hiervan willen we ons de komende jaren, samen met onze partners, toeleggen.

Wat willen we bereiken?

We willen ons leidend principe (werken vanuit de bedoeling) versterken. We willen inwoners die in de knel zitten, binnen onze mogelijkheden en verantwoordelijkheden, financiële rust bieden en duurzame financiële zelfredzaamheid bereiken.

Hoe willen we dat bereiken?

- Beleid ontwikkelen om minimabeleid flexibeler en slimmer te kunnen inzetten.
- Versterken van werken vanuit de bedoeling ten behoeve van bestaanszekerheid
- Versteving lokale aanpak van schuldhulpverlening.
- Opstellen aanpak energiearmoede.
- Intensivering van de samenwerking tussen medewerkers gemeentelijke schuldhulpverlening en medewerkers terugvordering en invordering van Fijnder, zodat nog meer maatwerk kan worden geboden.

Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid

Het huidige systeem van hulp en ondersteuning loopt vast. Zorgvragen nemen toe, de beroepsbevolking en dus ook het zorgpersoneel neemt af, informele hulp en naoberschap staan onder druk, wachtlijsten nemen toe. We kunnen niet alles met (meer) ondersteuning oplossen en we vinden dat dat ook niet hoeft. Door meer te investeren in preventie kunnen we voorkomen dat problemen ontstaan of erger worden. Door in te zetten op wat mensen wél kunnen en hoe ze zelf regie houden op het leven in plaats van ons te richten op wat de problemen zijn, kunnen we toe met minder hulp en ondersteuning. Dat vraagt om een sterke sociale basis van betrokken inwoners, vitale kerken en goede infrastructuur aan algemene voorzieningen. Een basis die essentieel is voor inwoners om zich goed en thuis te voelen in hun eigen buurt. Een basis waarmee we eenzaamheid kunnen voorkomen, zodat mensen zich gezonder voelen.

Wat willen we bereiken?

De afgelopen jaren hebben we ons geconcentreerd op het uitvoeren van de wettelijke (zorg)taken. De focus is daarmee sterk gericht op individuele hulpverlening. Hierdoor is de collectieve benadering en het besef wat inwoners met elkaar en voor elkaar kunnen doen wat naar de achtergrond verschoven. Daarbij willen we een sociale basis die niet op zichzelf staat, maar nadrukkelijk een actieve rol heeft bij het voorkomen van zwaardere inzet binnen het gehele sociaal domein. Preventie staat daarin centraal. Op termijn zal dit bijdragen aan het in de hand houden van de kosten in de zorg. Die besparing komt wat ons betreft straks ook bij de gemeente terecht.

Hoe willen we dat bereiken?

- Integrale samenwerking met het ruimtelijk domein, veiligheid, sport, cultuur en (voor)schoolse voorzieningen.
- Investeren in de verbinding tussen laagdrempelige voorzieningen zoals het jongerenwerk en het Preventie Platform Jeugd en aanbieders van hulp-op-maat (bijvoorbeeld Jimmy's).
- Een goede evaluatie van (nieuwe) pilots en initiatieven om te besluiten over het vervolg.
- Ondersteunen van mantelzorg en vrijwilligerswerk.
- De huidige uitgangspunten in het sociaal domein verder verankeren in de uitvoering van ons beleid.
- Preventie blijft een speerpunt binnen ons beleid. Het beleidskader preventie dat in 2021 is vastgesteld, is daarin leidend. We kijken daarin ook scherp naar wat beter kan.
- We vragen van de raad ruimte en vertrouwen om de huidige aanpak, zoals actieve casusregie, POH-jeugd (praktijkondersteuner huisarts) en inkoop, met onze partners te bestengenen en te optimaliseren.

Sport & Cultuur

Een clubwedstrijd spelen, zingen in een koor of het meewerken aan een corsowagen. Het zijn allemaal voorbeelden van sport en cultuur, die bijdragen aan zelfvertrouwen, plezier en ontspanning en daarmee ook aan leefbaarheid en (mentale) gezondheid. Meedoen maakt dat je beter in je vel zit en je fitter en gelukkiger voelt. Meedoen zorgt voor cohesie in de samenleving. Achterhoekse sporten zoals klootschieten, touwtrekken en survival doen wij niet alleen graag, maar trekken ook toeristen en recreanten naar Berkelland. We maken ruim baan voor onze 400+ evenementen. Van Reurpop tot de Survivalruns en van kermis tot carnaval. We willen nog meer mensen verbinden en helpen organisaties met een evenementenmakelaar. We zien sport en cultuur ook als preventiemiddelen om de zorg te ontlasten. Daarom zetten we in op preventie. We willen dat elk kind kan sporten en kennis maakt met muziek, kunst en cultuur. Bewegingsonderwijs en cultuuronderwijs zijn een springplank naar de verenigingen. Onze combinatiefunctionarissen dragen hier aan bij. We waarderen sport en cultuur. Van de eerdere taakstellingen voor cultuur en sport zien we af.

Het Berkellands verenigingsleven is van onschatbare waarde en essentieel voor een sterke sociale basis. De verenigingen dragen bij aan ons woongeluk. Het sportlandschap verandert. We blijven verenigingen steunen en aanmoedigen toekomstbestendig te worden.

Het transformatiefonds sport wordt voortgezet en het transformatiefonds cultuur wordt in 2022 open gesteld. De club van de toekomst is een open en brede club. Iedereen kan en mag meedoen. Het sluiten van het sportakkoord

met 80 partijen is een voorbeeld van hoe beleid vanuit de samenleving kan komen, en niet in de eerste plaats vanuit de gemeente. Het sportakkoord krijgt een vervolg in een sportvisie. We willen dat de cultuur- en erfgoedvisie naar voorbeeld van het sportakkoord breed wordt uitgewerkt in een nieuw beleidskader.

Sport en cultuur zijn overal. Vaak worden accommodaties gebruikt zoals zwembaden, gymzalen en dorpshuizen. Deze accommodaties zijn onderdeel van een kern of wijk, mensen ontmoeten elkaar hier. De kwaliteit van een deel van deze accommodaties is momenteel niet voldoende. Ook is er leegstand vanwege veranderend gebruik en behoeftes. In plaats van ad hoc te reageren op onderhoud, veranderen we naar integraal huisvestingsbeleid. Om dit te bereiken schrijven we een visie op (binnen)sportaccommodaties, inclusief zwembaden. Aan de hand hiervan bepalen we een strategie voor de aanpak. Een van de uitgangspunten zal zijn dat de gemeente geen (groot) onderhoud betaalt van gebouwen die niet in eigendom zijn van de gemeente. Een ander uitgangspunt is dat we de sportaccommodaties per stuk, na elkaar, aanpakken. We kunnen niet alles tegelijk aanpakken. Met de huidige

hoge bouw prijzen is dit ook niet verstandig. Dit betekent dat we werken met een gepaste timing in de grootschalige aanpak en nieuwbouw van sporthallen. We knappen waar nodig onze bestaande gymzalen en sporthallen op zodat ze weer op niveau zijn en langer mee kunnen. Ruurlo kan hier niet op wachten, we volgen het raadsbesluit. Ook kijken we naar cultuurhistorisch vastgoed. Kerken worden

steeds minder gebruikt maar blijven de iconische beelden in dorpen. Waar gewenst denken we mee met gebouw eigenaren. De ozb compensatie voor verenigingen wordt doorgezet. Het college komt met een uitwerking ten aanzien van gelijkwaardige beloning voor niet-ozb-plichtige verenigingen. We hebben de voorkeur om op termijn te komen tot een integrale regeling.

De regionale samenwerking op sport, cultuur en erfgoed is nergens zo sterk als in de Achterhoek. We bundelen de krachten binnen Achterhoek in Beweging en zetten ons daarmee als voorbeeldregio landelijk op de kaart. Het versterken van de culturele infrastructuur kunnen we niet alleen lokaal, maar moeten we zeker regionaal blijven doen. Deelname aan het Cultuur & Erfgoedpact Achterhoek is daarvoor de basis.

Cultuur verbindt en verheft en is er voor én door iedereen. Cultuur is belangrijk voor de economie en voor onze sociale cohesie. Wij zetten ons ervoor in om het huidige cultuur- en erfgoed aanbod te behouden, te verstevigen en uit te breiden. We gaan aan de slag met de uitkomsten van de museumvisie. Museum More is een landelijke trekker geworden. We verbeteren de verbinding tussen het museum en het centrum.

Een bibliotheek is meer dan een verzameling boeken. We vinden het van belang dat de maatschappelijke functie van de bibliotheek behouden blijft. Hier worden mensen effectief geholpen als ze analfabeet of laaggeletterd zijn en ze worden er digitaal vaardig, zodat ze beter mee kunnen doen in de samenleving. De inzet is dat in elke grote kern de bibliotheek te bezoeken is, in een eigen vestiging of als

balie met afgiftepunt in een ander gebouw.

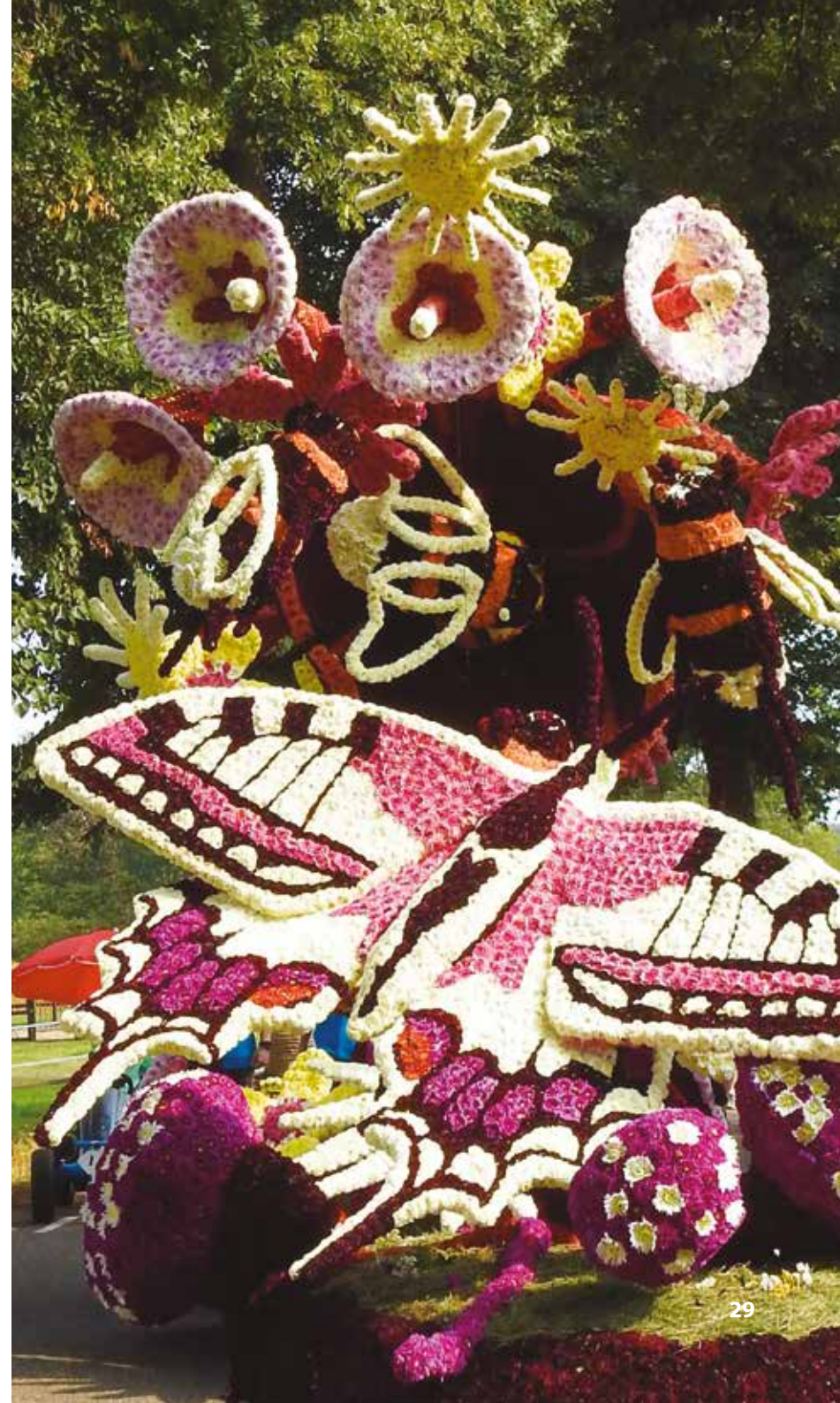
Het herhuisvestingsvraagstuk van de bibliotheek Borculo zien we als kans voor de bibliotheek van de toekomst. Ten aanzien van erfgoedbeleid zetten we in op de waardering van monumenten, ook uit de wederopbouwperiode. Het cultuurhistorische landschap is de sleutel en inspiratiebron voor ruimtelijke opgaven op de langere termijn. Hergebruik, herbestemming, transformatie en circulariteit gaan voor (gehele) sloop en nieuwbouw.

Wat willen we bereiken?

Iedere inwoner van Berkelland, van jong tot oud, ongeacht inkomen, heeft de mogelijkheid te sporten of zich cultureel te ontwikkelen. We zorgen voor voldoende, kwalitatief goede en breed inzetbare sport- en cultuuraccommodaties. Met sport en cultuur zetten we in op preventie en hebben we als doel uiteindelijk te besparen op zorgkosten. Monumenten worden gekoesterd en behouden.

Hoe willen we dat bereiken?

- We stellen samen met de partners van het lokaal sportakkoord een sportvisie en beleid/ uitvoeringsplan op.
- We gaan experimenteren met pilots preventie om tot een toekomstige besparing in de zorg te kunnen komen.
- We stellen samen met de partners van het lokaal cultuurakkoord een verbeterd beleidskader op.
- We inventariseren het sport- en cultureel vastgoed in de gemeente en maken hiervoor een integrale visie / huisvestingsplan.
- We ondersteunen het jeugdfonds sport en cultuur.
- We continueren de inzet van Combinatiefunctionarissen, inclusief een cultuurcoach.
- De ozb-compensatie voor verenigingen wordt voortgezet.
- We gaan aan de slag met de uitkomsten van de museumvisie.
- We blijven bijdragen aan de instandhouding van monumenten.

Werken en Leren

Berkelland is in trek om te leren, werken en ondernemen. Dat komt niet vanzelf en het is en blijft van groot belang om hier voortdurend actief op in te zetten. Daarbij doen we als gemeente wat we kunnen om ondernemers te helpen, zowel bij nieuwvestiging als bij ontwikkeling van al gevestigde bedrijven. We faciliteren bedrijven en zo nodig stimuleren we ze. We stimuleren en ondersteunen vrijwilligerswerk door financiële en bureaucratische drempels weg te nemen en samen te werken met het onderwijs en verenigingen.

Onderwijs

Onderwijs is de motor voor emancipatie. Het draagt bij aan een leven lang leren en is van belang voor de veranderende arbeidsmarkt. Berkelland heeft een compleet aanbod van primair en voortgezet onderwijs. We zijn trots op ons onderwijs. Vorig jaar werd bekend dat in onze gemeente veel leerlingen van hun school een te laag advies voor vervolgonderwijs krijgen. Wij geven prioriteit aan het terugdringen van kansenongelijkheid in het onderwijs. Onderwijs krijgt een steeds grotere rol in de samenleving. Het draagt bij aan een leven lang leren en is van belang voor de veranderende arbeidsmarkt. Op school leren kinderen sport en cultuur kennen, waardoor ze eerder bij een vereniging gaan.

Nieuwe onderwijsconcepten vragen andere scholen. Ook op het gebied van duurzaamheid is veel te winnen. De schoolbesturen gaan zelf over huisvesting en het daarbij gewenste kwaliteitsniveau van voorzieningen (zoals ventilatie en verduurzaming). Daar passen ook eigen bijdragen in. Ons streven is dat er in elke kern minimaal een basisschool open blijft. Mits een school het minimum aantal leerlingen heeft, zoals vastgesteld door het Rijk, en daarmee de kwaliteit van onderwijs gegarandeerd kan blijven.

Het aantal leerlingen in de gemeente is gedaald en veel onderwijshuisvesting is toe aan renovatie. De gemeente Berkelland heeft vooruitlopend op landelijke wetgeving zelf al een integraal huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting opgesteld. De eerste fase van het IHP is gedekt in de begroting. De voorbereidingen voor de tweede fase zijn in gang gezet. Niet alle scholen kunnen qua vernieuwing op hetzelfde moment worden gestart. We blijven investeren en maken daarvoor ook gebruik van de reserve onderwijshuisvesting en vullen deze aan. Hierbij gebruiken we een flexibele planning: het geld is er, als het nodig is. Zo is duidelijk welk budget beschikbaar is. Resterende boekwaardes van vrijkomende scholen vormen vaak een kostenpost. Nu de woningmarkt aantrekt, kunnen locaties mogelijk ook geld opleveren. Dit draagt bij aan de financierbaarheid van de scholen.

Wat willen we bereiken?

Adequate en zo duurzaam mogelijke onderwijshuisvesting in alle kernen binnen onze gemeente.

Hoe willen we dat bereiken?

- Uitvoering van het afgesproken IHP 2020-2036.

Samenwerken met bedrijfsleven

Het zijn onze ondernemers die het moeten doen: ondernemen. Maar wij willen hen daarbij zo goed mogelijk faciliteren en adviseren. Zo wordt het contact met en het advies van onze gemeente door onze ondernemers hoog gewaardeerd. Samen met onze ondernemers werken we samen in de Bedrijvenkring Berckelland en voeren we een economische agenda uit. Gemeentelijke opdrachten worden zoveel mogelijk door lokale partijen uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

Bedrijven voelen zich welkom, ondersteund en geholpen. Werkgevers, ondernemers en zzp'ers krijgen goede mogelijkheden om zich in Berckelland te vestigen en zich hier te handhaven en ontwikkelen. Onze lokale middenstand verdient onze aandacht bij het ontwikkelen van nieuwe kansen.

Hoe willen we dat bereiken?

Actieve samenwerking via Bedrijvenkring Berckelland en persoonlijk contact voor bedrijven met team Economische Zaken. Uitvoeren (en zo nodig actualiseren) van de economische agenda.

Ontwikkeling van bedrijventerreinen

Aantrekkelijke bedrijventerreinen en voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn voorwaardelijk om ondernemers te boeien (nieuwkomers) en te binden (huidige ondernemers). Dat betekent dat er voldoende ruimte moet zijn op (lokale en regionale) bedrijventerreinen. Op dit moment lopen we zowel regionaal als lokaal tegen de grenzen van de beschikbare ruimte aan.

Daarbij speelt steeds meer een rol dat (medewerkers van) bedrijven de directe omgeving van de bedrijven (openbare ruimte) belangrijk vinden bij het kiezen van hun werkomgeving. Het is dus zaak om ervoor te zorgen dat de bedrijventerreinen er verzorgd en groen uitzien en er oog is voor circulariteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Naast de uitvoering van de centrumplannen gaan we aan de slag met het revitaliseren van de bedrijventerreinen.

Wat willen we bereiken?

Voldoende, duurzame, innovatieve en toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Hoe willen we dat bereiken?

Op zoek gaan naar lokale en regionale uitbreidingsmogelijkheden van bedrijventerreinen en inzetten op de ontwikkeling van groene, duurzame en innovatieve (van nieuwe en bestaande) bedrijventerreinen. Met ondernemers in kleine kernen en buurtschappen denken we mee in mogelijkheden en maatwerk.

Actieve deelname aan de arbeidsmarkt voor iedereen die dat kan (Participatiewet)

Iedereen is van waarde en we willen dat iedereen een betekenisvol leven leidt. Deelname aan de samenleving via betaald werk is daarbij leidend en één van de meest effectieve manieren. In de uitvoering van de Participatiewet door Fijnder zien we opgaven, kansen en uitdagingen voor de lange termijn. Zo zien we op het gebied van de arbeidsmarkt kansen in sectoren zoals de zorg, de vrijetijdssector en bouw/-techniek. Het matchen van vraag en aanbod, onder andere uitgevoerd door het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA), is hierbij een uitdaging. Er liggen kansen om verbindingen te leggen tussen deze ontwikkeling en zorg, bijvoorbeeld op het vlak van mantelzorg/vrijwilligers. Niet iedereen is in staat om betaalde arbeid te verrichten, bijvoorbeeld door ziekte of psychische problematiek. Dit is de zogenaamde 'meedoengroep', van wie betaald werk niet altijd verlangd kan worden. Deze inwoners willen we wel graag maximaal laten participeren in de samenleving. Dit kan op verschillende manieren, van dagbesteding tot onbetaald (vrijwilligers)werk. Deze doelgroep vraagt specifieke ondersteuning. Dit doen we zo lokaal mogelijk binnen onze gemeente. Fijnder is hiervoor een uitvoeringsorganisatie; een 'trampoline' die mensen moet helpen naar werk binnen onze gemeente. Onze lokale Berkellandse visie en aanpak moet aansluiten bij de regionale verdeelsleutel.

Wat willen we bereiken?

Voor de klanten van Fijnder willen we participatie stimuleren zodat actief deelgenomen wordt aan de samenleving, waarbij het minimum deelname aan de samenleving is en betaald werk het uiteindelijke einddoel is. Werkgevers en werkzoekenden koppelen blijft een belangrijk punt. We willen daarbij specifiek aandacht hebben voor statushouders; waardoor we hen gericht aan het werk kunnen helpen op plekken waar krapte is. We maken hiervoor gebruik van initiatieven die er ook nu al (regionaal) zijn, met aandacht voor unieke aspecten van statushouders (bijvoorbeeld taal en cultuur). Ook het nieuwe werkleerbedrijf heeft hier een opdracht in. We helpen statushouders instromen op de lokale arbeidsmarkt.

Hoe willen we dat bereiken?

- Toeleiding naar werk doorontwikkelen.
- Goede uitvoering van Simpel Switchen via Fijnder.
- Bestendigen huidige aanpak meedoengroep.
- Uitbreiden lokale initiatieven.

Promotie van Berkelland

In de vorige raadsperiode is de basis gelegd voor een goede profilering van de gemeente Berkelland. Het is nu zaak om deze profilering (door de gemeenteraad op 8 maart 2022 vastgesteld via het zogenaamde Merkpaspoort) verder uit te voeren in daadwerkelijke promotie van Berkelland. In het merkpaspoort zijn de identiteit en de positionering van Berkelland opgenomen. Op basis hiervan is voor de onderdelen Bewoners, Bedrijven en Bezoekers een Merkroute beschreven, inclusief mogelijke strategieën. We hebben een welwillende houding ten aanzien van nieuwe marktomstandigheden, zoals beoogd in de Omgevingswet. De promotie van Berkelland moet ondersteund worden met structureel budget.

Wat willen we bereiken?

Beleving bij bewoners, bedrijven en bezoekers dat Berkelland aantrekkelijk is om te leven, ondernemen en recreëren.

Hoe willen we dat bereiken?

- Opstellen strategisch actieplan via een hybride organisatie, waarin alle relevante stakeholders - inclusief de gemeente - zijn vertegenwoordigd, die gezamenlijk de financiering dragen.

Veiligheid

Veiligheid draagt bij aan een goede woonomgeving. In de wijken en kernen worden we te veel geconfronteerd met vernielingen en jeugdoverlast. Ook zien we meer drugsgebruik onder jongeren. Daarom is veiligheid onderdeel van integrale aanpakken en beoordelingen. Onze boa's zetten gericht in op een dienstverlenende rol. Zij vormen een belangrijke schakel tussen verschillende hulpverleners in een wijk, zijn oren en ogen in een wijk en kennen/worden gekend door de inwoners. Ondermijning (criminelen die voor illegale activiteiten gebruik proberen te maken van legale diensten) vraagt om bewustwording, slim combineren van informatie, scherp signaleren en het voorkomen van situaties/randvoorwaarden die ondermijning mogelijk maken. We hebben ook aandacht voor onze digitale veiligheid. Naast phishing en gijzelsoftware komen datalekken en schending van privacy vaker voor.

We gaan uit van vertrouwen. Waar nodig, handhaven we. Het opstellen van regels heeft namelijk geen zin als er vervolgens niet op gehandhaafd wordt. Boa's zijn de gastvrouwen en gastheren van de gemeente, visitekaartjes van een gastvrij Berkelland. Handhaven is ook het goede gesprek met als ultimatum remedium het opleggen van een maatregel of een boete. In de beweging naar Beschermd thuis hebben we oog voor veiligheid, normaliseren en een inclusieve samenleving.

Wat willen we bereiken?

Op basis van een integraal risicoprofiel maken we onderbouwde, integrale en beleidsmatige keuzes op het brede gebied van veiligheid voor onze inwoners en ondernemers.

Hoe willen we dat bereiken?

Voor 2023 is er een integraal risicoprofiel voor de gemeente Berkelland opgesteld. Dit gebruiken we als onderlegger voor beleidsmatige keuzes op die beleidsvelden waar dat nodig is. Ook is dit de basis voor het vanaf 2023 verplichte integrale veiligheidsplan. We werken aan bewustwording over digitale veiligheid binnen onze organisatie. Waar nodig nemen we bij beleidsvoorstellen//verordeningen een handhavingsparagraaf op.

POLITIE

NL JL-734-K
www.politie.nl

Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

Financiën

Onze financiële positie is gunstig. We hebben een sterke reservepositie, maar het evenwicht tussen structurele baten en structurele lasten is kwetsbaar. Dit beeld zien we overigens bij vrijwel alle gemeenten in Nederland. De gevolgen van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne zien we terug in de beperkte beschikbaarheid van grondstoffen en stijgende prijzen. Daarmee wordt een extra druk gelegd op de lastenkant van onze begroting. Daarnaast zijn de regels voor financieel toezicht door de provincie aangescherpt, waardoor gebruik van reserves ingewikkelder wordt. Aan de inkomstenkant houden we nog onzekerheden over de compensatie van de kosten in de jeugdzorg, de herverdeling van het gemeentefonds en de financiële ontwikkelingen van het Rijk en daarmee samenhangend de algemene uitkering die we ontvangen.

In dat licht werken we aan een begroting die het mogelijk maakt in te spelen op ontwikkelingen. De begroting moet ook ruimte bieden voor nieuw beleid zonder of met zo beperkt mogelijke ombuigingen. Hiermee houden we Berkelland leefbaar en kunnen we blijven investeren in de gemeenschap.

Een begroting met financiële ruimte voor nieuwe investeringen in de komende college-

periode realiseren we door enerzijds de lastenkant van de begroting scherper te ramen en anderzijds door zoveel mogelijk uit te gaan van positieve scenario's aan de batenkant.

In bijlage 2 zijn een drietal scenario's opgenomen ten aanzien van onze financiële positie, gebaseerd op de maartcirculaire 2022 van het Rijk.

We begroten met durf en varen scherper aan de wind. Dit kan ook eerder tot een tekort bij de jaarrekening leiden, maar onze reservepositie kan een dergelijk eenmalig tekort makkelijk opvangen. Indien er na het op het gewenste niveau brengen van de diverse voorzieningen en reserves, er een overschot is in de jaarrekening, gaat deze terug naar de ozb betaler. Ombuigingen zijn nooit uit te sluiten. Als het nodig is om om te buigen dan ontzien we kwetsbare groepen zoveel als mogelijk. Per situatie zullen we daarbij naar de gevolgen van de ombuiging kijken. Daarbij kijken we ook kritisch naar het moment waarop we investeringen uitvoeren. En we kijken kritisch of ook besparen op de eigen organisatie mogelijk is. De realisatiekracht van de organisatie om onze ambities te realiseren houden we in stand. In het kader van een solide begroting sluiten we inkomstenverhogende maatregelen niet uit. We kijken daarbij eerst of onze tarieven kostendekkend zijn. Belastingverhoging voeren we alleen door als andere maatregelen niet mogelijk of gewenst zijn.

Dienstverlening

Meer integraal werken is de opgave die de nieuwe Omgevingswet ons geeft. Meer integrale dienstverlening is daarom de basis voor de nieuwe visie op dienstverlening die wij gaan opstellen. Integraal, maar met oog voor de verschillende doelgroepen, zoals inwoners en bedrijven. Onze communicatie is doelgroepgericht. De communicatie bij vergunningaanvragen doen we duidelijk en snel. We werken vanuit 'Ja, mits' en niet 'Nee, tenzij', bekeken vanuit het algemeen belang. Goede dienstverlening zit niet alleen in doelmatige werkprocessen en digitalisering, maar ook in houding en gedrag: een proactieve dienstverlening.

Wat willen we bereiken?

Op de verschillende klantgroepen toegesneden vlotte en betrouwbare dienstverlening vanuit het perspectief van de klant: flexibel, oplossingsgericht en gemakkelijk. Digitaal waar mogelijk, maatwerk waar nodig en nabij waar gewenst. De interne gemeentelijke processen en organisatie worden daarop doorontwikkeld.

Hoe willen we dat bereiken?

Vaststellen van een aansprekende, uitdagende op de toekomst gerichte Visie op de Dienstverlening en een uitvoeringsprogramma. Met input van buiten en binnen. Integrerend met de extern gerichte doelstellingen vanuit alle gemeentelijke domeinen. Bij de uitwerking zijn bereikbaarheid, toegankelijkheid, inleving, aansluiting bij de klantwens en heldere communicatie aandachtspunten.

Bedrijfsvoering en organisatie

De realisatiecapaciteit van de organisatie kent haar grenzen, mede door de steeds moeilijker wordende arbeidsmarkt. Wij doen een risicoanalyse om op voorhand te weten of plannen haalbaar zijn. Transparantie hierbij op de lijn van bestuur en organisatie is noodzakelijk. In college- en raadsvoorstellen wordt nadrukkelijk in beeld gebracht wat nodig is voor de realisatie. We kunnen pas van start, als de inzet geregeld is.

We gaan van opdrachtgeverschap naar opdrachteigenaarschap. We streven naar het zoveel mogelijk zelf uitvoeren van de taken op de schaal die bij Berkelland past. Waar nodig werken we met een flexibele schil als er tijdelijk extra capaciteit nodig is of het werk dusdanig specialistisch is dat deze kennis niet in de eigen organisatie is. Op elk terrein waar we doelen niet halen, proberen we ambtelijke capaciteit bij te schakelen.

Wat willen we bereiken?

Een moderne bedrijfsvoering en dienstverlening door middel van doelmatige en effectieve werkprocessen. We werken resultaatgericht met aandacht voor opleiding en competenties van medewerkers. We vervullen een aantrekkelijk werkgeverschap in een steeds krappere arbeidsmarkt.

Hoe willen we dat bereiken?

We investeren in verbetering van werkprocessen en de ondersteunende systemen hierbij. We sturen op een betere onderbouwing van onze jaarplannen en capaciteitsramingen. Opleiding van medewerkers en ontwikkelen van competenties krijgt de volle aandacht. Werken voor Berkelland biedt uitdaging in een werkomgeving waar Mooi Wark wordt geleverd. Waar nodig nemen we bij beleidsvoorstellen//verordeningen een handhavingsparagraaf op.

Bijlage 1: Portefeuilleverdeling college

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid (incl. ondermijning, excl. informatieveiligheid)
- Handhaving
- Internationale betrekkingen
- Regionale/bestuurlijke samenwerking
- P10
- Opvang vluchtelingen
- Bestuurlijke vernieuwing
- Afwikkeling corona
- Archief, Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

CDA (1fte)

- Ruimtelijke Ordening (incl. omgevingswet en omgevingsvergunningen)
- Platteland (incl. VAB en kleine kernen & buurtschappen)
- Wonen
- Openbare ruimte
- Monumentaal erfgoed
- Sport
- Projecten: Neede NO, Centrumplan Borculo (incl. entree Borculo)

D66 (1fte)

- Financiën (incl. belasting, leges, grondbeleid en grondbedrijf)
- Economie
- Afval
- Onderwijs
- Natuur & landschap
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie/droogte
- Projecten: Centrumplan Eibergen en Neede (incl. Rapenburg), de Wildbaan

VVD (0,8fte)

- Participatiewet
- Duurzaamheid
- Mobiliteit
- Wegen & paden
- Riolering
- Bedrijfsvoering
- Informatieveiligheid
- Toerisme & recreatie
- Promotie
- P10
- Projecten: grondgebied Berkelland van de Laarberg, centrumplan Ruurlo (incl. verbinding met museum More)

PvdA (0,8fte)

- Zorg (incl. Wmo, Jeugdwet, opvang en bescherming, VMK, doelgroepenvervoer, passend onderwijs en leerplicht, voor- en vroegschoolse educatie, verslavingszorg)
- Gezondheid (incl. preventie, algemene voorzieningen, mantelzorg, vrijwilligerswerk)
- Armoedebestrijding
- Inclusie (incl. toegankelijkheid)
- Inburgering
- Kansengelijkheid
- Cultuur (incl. dorpshuizen en kulturhusen, excl. monumentaal erfgoed)
- Dienstverlening
- Projecten: Zorgcluster Rekken, Leo-Stichting

De coalitie geeft invulling aan de zetelverdeling in de raad door te werken met vier wethouders van in totaal 3,6 fte. In juni 2024, of eerder indien nodig, voert het college een brede herijking uit naar de belastbaarheid.

Bijlage 2: scenario's financiële positie

Toelichting

Hieronder is het meerjarenperspectief weergegeven opgebouwd vanuit de begroting 2022. In het meerjarenperspectief zijn de ontwikkelingen uit de jaarrekening de autonome ontwikkelingen en Berkelland in Balans verwerkt. Onder het meerjarenperspectief hebben we drie scenario's gezet voor de algemene uitkering. Een neutraal scenario, uitgaande van de maartbrief. Een positief scenario waarbij de bezuiniging op de jeugdzorg (gedeeltelijk) ongedaan wordt gemaakt en een negatief

scenario waarbij de herverdeling lager uitvalt en langzamer wordt ingevoerd en het accres door bezuinigingen van het Rijk lager uitvalt.

Voor de begroting 2023 wordt de werkelijke uitkering volgens de meicirculaire 2023 gebruikt. Dan zullen de inkomsten van het Rijk helder zijn en kunnen we vaststellen volgens welk scenario we aan de slag kunnen.

	2022			2023			2024			2025			2026		
	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo
Begroting 2022	24	3.295	3.319	-531	-128	-659	-121	-424	-545	0	73	73	0	73	73
Ontwikkelingen uit jaarrekening	0	-506	-506	0	-408	-408	0	-408	-408	0	-408	-408	0	-408	-408
Autonome ontwikkelingen	0	-1.248	-1.248	0	-1.126	-1.126	0	-1.461	-1.461	0	-1.806	-1.806	0	-1.840	-1.840
Berkelland in Balans	0	-817	-817	0	-817	-817	0	-817	-817	0	-817	-817	0	-817	-817
Meerjaren saldo	24	724	748	-531	-2.479	-3.010	-121	-3.110	-3.231	0	-2.958	-2.958	0	-2.992	-2.992

Neutraal scenario (gegevens maartbrief)

Ontwikkeling algemene uitkering volgens maartbrief	2022			2023			2024			2025			2026		
	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo
Accres regeerakkoord			0		1.900	1.900		3.600	3.600		4.100	4.100		1.900	1.900
Opschorten opschalingskorting			0		900	900		1.200	1.200		1.500	1.500			0
Herverdeling			0		300	300		900	900		1.200	1.200		1.200	1.200
Totaal Maartbrief + Jeugdzorg	0	0	0	0	3.100	3.100	0	5.700	5.700	0	6.800	6.800	0	3.100	3.100

Negatief scenario (gegevens maartbrief gecorrigeerd met langzamere herverdeling/bezuinigingen van het Rijk)

Ontwikkeling algemene uitkering volgens maartbrief	2022			2023			2024			2025			2026		
	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo
Accres regeerakkoord			0		1.900	1.900		3.600	3.600		4.100	4.100		1.000	1.000
Opschorten opschalingskorting			0		900	900		1.200	1.200		1.500	1.500			0
Herverdeling			0		300	300		600	600		750	750		750	750
Totaal Maartbrief + Jeugdzorg	0	0	0	0	3.100	3.100	0	5.400	5.400	0	6.350	6.350	0	1.750	1.750

Postief scenario (gegevens maartbrief met uitkering jeugd)

Ontwikkeling algemene uitkering volgens maartbrief	2022			2023			2024			2025			2026		
	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo	I	S	Saldo
Accres regeerakkoord			0		1.900	1.900		3.600	3.600		4.100	4.100		1.900	1.900
Opschorten opschalingskorting			0		900	900		1.200	1.200		1.500	1.500			0
Herverdeling			0		300	300		900	900		1.200	1.200		1.200	1.200
Jeugdzorg			0		600	600		600	600		600	600		600	600
Totaal Maartbrief + Jeugdzorg	0	0	0	0	3.700	3.700	0	6.300	6.300	0	7.400	7.400	0	3.700	3.700

